

ΑΝΔΡΕΑΣ Β. ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

Δισέγγονος του Αθανασίου Βανάκου,
Δημοσιογράφος - Ιστορικός

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΒΑΝΑΚΟΥ

Ο ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΒΑΝΑΚΟΣ

Πριν από την αιχμαλωσία του, σε ηλικία 39 ετών.
(Αρχείο οικογένειας Βανάκου).

Ο προπάππος μου Αθανάσιος Βανάκος του παπαΔημήτρη και της Αναστασίας γεννήθηκε στο Ζαγόρι τής Ηπείρου το 1883. Η οικογένειά του μετοίκησε αρχικά στη Θεσσαλονίκη, όπου ο Αθανάσιος σπούδασε στην Ιταλική Πρακτική και Εμπορική Σχολή «Ουμβέρτος Α΄», και τελικά εγκαταστάθηκε στην Καβάλα. Εκεί ο Αθανάσιος Βανάκος εργάστηκε λόγω των σπουδών του και της γνώσης ξένων γλωσσών (ιταλικά και γαλλικά), αρχικά ως λογιστής και έπειτα ως διευθυντής καπνεμπορικών εταιρειών.

Το 1912 παντρεύτηκε τη Χαρίκλεια Καρατζά από το Ορτάκι-οϊ της Κωνσταντινούπολης και απέκτησε τρία παιδιά, τον Γιάν-

νη, τον Δημήτρη και τη Μαρίκα. Ο αδελφός τής προγιαγιάς μου Κωνσταντίνος εγκαταστάθηκε στη Βάρνα της Βουλγαρίας, όπου άσκησε την ιατρική και άλλαξε το επώνυμό του σε Καρατζίεφ. Με την είσοδο της Βουλγαρίας στον Μεγάλο (Α΄ Παγκόσμιο) Πόλεμο, ο Κωνσταντίνος επιστρατεύτηκε στον βουλγαρικό στρατό ως αξιωματικός ιατρός.

Στις 2 Ιουλίου 1917 ο Αθ. Βανάκος, σε ηλικία 34 ετών, συνελήφθη από τους Βουλγάρους και ακολούθησε την τύχη δεκάδων χιλιάδων Ανατολικομακεδόνων. Οδηγήθηκε σε ένα από τα βουλγαρικά στρατόπεδα συγκέντρωσης, όπου μαζί με τους άλλους αιχμαλώτους υποχρεωνόταν σε εξοντωτική καταναγκαστική εργασία κάτω από άθλιες συνθήκες διαβίωσης.

Όμως, κατάφερε να κρατάει ημερολόγιο, γράφοντας καθημερινά σε τρία τεφτέρια, που είχε πάρει μαζί του κατά τη σύλληψή του.

Κατά την αιχμαλωσία του, η σύζυγός του Χαρίκλεια κατάφερε να επικοινωνήσει με τον αδελφό της Κωνσταντίνο, ο οποίος τελικά πέτυχε την απελευθέρωση του γαμπρού του στις 3 Φεβρουαρίου 1918.

Ο Αθανάσιος Βανάκος, μετά την επιστροφή του στην Καβάλα, σε άθλια κατάσταση, βρήκε την πόλη να λιμοκτονεί και την οικογένειά του σε βαρύ πένθος. Τα μικρότερα παιδιά του Δημήτρης και Μαρίκα είχαν πεθάνει από κακουχίες και ασιλία.

Μετά την απελευθέρωση της Ανατολικής Μακεδονίας από τους Βουλγάρους, ο Αθ. Βανάκος - επηρεασμένος από τις δεινοπάθειες της αιχμαλωσίας του, τους βανδαλισμούς των Βουλγάρων, τη σχεδόν καθολική εξόντωση των συμπολιτών του, με κορύφωση τον θάνατο των λατρευτών παιδιών του, και ξεπερνώντας το, από όλα εκείνα τα γεγονότα, ψυχολογικό μετατραυματικό σοκ - ανέπτυξε το αίσθημα της αλληλεγγύης και δραστηριοποιήθηκε πάλι επαγγελματικά και κοινωνικά. Εκλέχθηκε δημοτικός σύμβουλος της πόλης και με την ιδιότητά του αυτή μετείχε στην επιτροπή υποδοχής του Ελευθερίου Βενιζέλου, όταν εγκαινίασε το λιμάνι της Καβάλας. Αργότερα, ο Αθ. Βανάκος ίδρυσε με άλλα σημαντικά άτομα της περιοχής την τεκτονική στοά «Πλάτων», η οποία δραστηριοποιείται μέχρι σήμερα.

Το 1921 το ζεύγος Βανάκου απέκτησε μία κόρη ακόμα, στην οποία έδωσαν το όνομα της κόρης που έχασαν, Μαρίκα. Όμως η

ευτυχομένη, πλέον, ζωή τους δεν θα διαρκούσε πολύ. Το 1934 ο Αθ. Βανάκος πέθανε απροσδόκητα, σε ηλικία 51 ετών, και σε τρία χρόνια ακολούθησε η σύζυγός του Χαρίκλεια.

Ο γιός τους Γιάννης (1912 - 1992) παντρεύτηκε την Ελένη Κρουωνά και απέκτησαν τη Χαρίκλεια και τον Αθανάσιο. Η Χαρίκλεια παντρεύτηκε τον Βασίλειο Σταματόπουλο και απέκτησαν την Ευαγγελία και τον Ανδρέα (συγγραφέα του παρόντος). Η κόρη τους Μαρίκα παντρεύτηκε τον Δημήτρη Τριβέλλα και απέκτησαν τον Θεόδωρο και την Αννίτα. Ο Θεόδωρος παντρεύτηκε τη Θεανώ Λεμπέση, και απέκτησαν τη Μαρία, και η Αννίτα παντρεύτηκε τον Ερρίκο Αμπραβανέλ.

Από τη γιαγιά μου Ελένη Βανάκου και τη θεία μου Αννίτα Τριβέλλα απέκτησα τα τρία ημερολόγια τού προπάππου μου Αθανασίου Βανάκου, ως ένα μοναδικό και σεβαστό κειμήλιο, ντοκουμέντο αδιάσειστο των δεινοπαθειών των κοντινών προγόνων μας από τη βουλγαρική εκείνη θηριωδία.

Όμως ο χρόνος επέδρασε στις σελίδες των τετραδίων και ξεθώριασε το προχειρογραμμένο με μολύβι κείμενό τους, ώστε οι απόγονοι του Αθανασίου Βανάκου να μη μπορούμε να τα διαβάσουμε.

Τύχη αγαθή η συνάντηση του πατέρα μου Βασιλείου Σταματόπουλου -Γενικού Γραμματέα του Μακεδονικού Διαπολιτιστικού Συλλόγου Ουγγαρίας- με τον κ. Θωμά Πέννα, ο οποίος έδειξε μεγάλο ενδιαφέρον για τα ημερολόγια αυτά, με κατάληξη την παρούσα δημοσίευσή τους, ώστε να γίνουν κτήμα όλων.

Η δημοσίευση αυτή από την Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Σερρών - Μελενίκου (στην οποία, ως δικαιούχος, παραχώρησα τα πνευματικά δικαιώματα) έγινε εφικτή κυρίως από την ανεκτίμητη προσφορά τής κ. Ελένης Λέτσιου - Κορομηλά, η οποία με μεγάλη προσπάθεια μετέγραψε τα δυσπρόσιτα και δυσανάγνωστα χειρόγραφα κείμενα.

Εκ μέρους τών, ικανού αριθμού, απογόνων του Αθανασίου Βανάκου, που συνεχίζουν να κατοικούν σε Καβάλα και Θεσσαλονίκη, ευχαριστούμε θερμά την Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Σερρών - Μελενίκου, τον Πρόεδρό της κ. Θωμά Π. Πέννα και την κ. Ελένη Λέτσιου - Κορομηλά για την παρούσα προσφορά τους και τους απευθύνουμε ένα ηχηρό και εγκάρδιο «εύγε» για το εθνικό έργο τους. Παρόμοιες ευχαριστίες απευθύνουμε και στους δύο χορηγούς της παρούσας έκδοσης.

Καβάλα 5 Αυγούστου 1928

Ο Αθανάσιος Βανάκος - δέκα χρόνια μετά την απελευθέρωσή του,
όπως είναι σε ηλικία 45 ετών, με τη σύζυγό του Χαρίκλεια, τον γιό του
Γιάννη (16 ετών) και τη δεύτερη κόρη του Μαρίκα (7 ετών).
(Αρχείο οικογένειας Βανάκου)